

VEREENIGING VAN NED. TANDARTSEN

VIERDE LUSTRUM OP 2 EN 3 MEI 1924 TE AMSTERDAM

Openingsrede van den Voorzitter, de Heer G. Lind.

Mijne Dames en Heeren,

Als voorzitter van de Vereeniging van Nederlandsche Tandartsen heet ik U allen welkom; — en met bijzondere vreugde zie ik dat zoo velen uit alle deelen van ons land, onze uitnoodiging hebben gevolgd en hier naar Amsterdam zijn gekomen om door hun aanwezigheid mede te werken tot het welslagen van deze feestvergadering, welke wij heden naar aanleiding van het 20-jarige bestaan onzer Vereeniging zullen houden, — al kan ik niet verhelen, dat het Bestuur een nog veel grooter opkomst van onze leden, vooral van de jongeren, had verwacht!

De gewoonte trouw, hebben wij gemeend ook bij dit 4de lustrum, onze vergadering een bijzondere luister te geven, waartoe in niet geringe mate het aanwezig zijn van zoo vele gasten bijdraagt.

In de eerste plaats wensch ik echter U, hooggeachte Dr. Dentz, den nestor der nederlandsche tandheelkundigen, en ons hooggewaardeerd eerelid, hartelijk welkom te heeten in ons midden. Ik hoef U niet te verzekeren, dat wij het op grooten prijs stellen, dat U, niettegenstaande Uw hoogen leeftijd, door Uw aanwezigheid blijk geeft van Uw belangstelling in het werken en streven van onze Vereeniging. U bent, mag ik wel zeggen, niet alleen onze nestor,, doch nog veel meer, het prototype van den nederlandschen tandarts, wiens ijver en belangstelling voor alles wat onze wetenschap en ons beroep aangaat, ten allen tijde het meest sprekende voorbeeld zal zijn, hetwelk wij jongeren zullen trachten te volgen, — en daarom dank ik U hartelijk, dat U ook heden aan ons feest komt deelnemen.

Een bijzonder welkom wensch ik ook toe te roepen tot U, welke

hier gekomen zijt als vertegenwoordigers voor onze zusterverenigingen, en andere tandheelkundige instellingen, met name de vertegenwoordigers van het N.T.G., N.M.t.B.v.T., het tandheelkundig Instituut der Rijksuniversiteit te Utrecht, de Nederlandsche Vereeniging ter Bestrijding van het Tandbederf, het Tijdschrift voor Tandheelkunde e.a. Dat U allen hier aanwezig zijt stellen wij evenzeer op grooten prijs, ja, ik mag wel zeggen het vervult ons met een zekeren trots, omdat hieruit ten duidelijkste blijkt, hoe goed en juist het tandheelkundig vereenigingsleven in Nederland zich in den loop der jaren ontwikkeld heeft, zoodat alle vereenigen, zonder elkaar in de wielen te rijden, zich kunnen ontplooien, en ieder voor zich voor hun vooropgestelde doel kunnen werken, zonder wrijving en zonder naijver, — in tegendeel, door wederzijdsche sympathie en steun, de tandheelkunde in Nederland tot bloei kunnen brengen. Al zijn wij verdeeld in verschillende vereenigen, kan toch in waarheid gezegd worden: *Nos jungit Sancta Apollonia!*

Onder de aanwezige gasten wensch ik ten slotte ook nog den vertegenwoordiger van de tandheelkundige Studentenvereniging „John Tomes”, zeer speciaal welkom te heeten, en wel omdat de jongste generatie in 't tandheelkundig leven, door Uw tegenwoordigheid, een blijk geeft van haar belangstelling in ons werken tot het verhoogen van het wetenschappelijk peil en kennis van de praktiseerende tandheelkundigen, tot wier rangen, zij die U hier vertegenwoordigt, ook binnenkort zullen behooren. De toekomst, — ook van onze vereeniging, — ligt in de handen van de jongeren, en als hun representant heet ik U daarom hartelijk welkom in ons midden.

20 jaren zijn dus verstreken sedert de V. v. N. T. haar eerste vergadering hield te Utrecht, — en al is 20 jaren maar een betrekkelijk korte spanne tijds, zijn ze toch, wat onze vereeniging aangaat niet „spurlos” gegaan. Alleen het feit, dat wij vandaag onze 51ste vergadering houden, is daarvan een bewijs! Van een klein begin, opgericht door een kleine groep van mannen, in de eerste paar jaren slechts gesteund door een betrekkelijk klein aantal collega's, heeft de V. v. N. T. in deze 20 jaren zich weten op te werken tot de grootste wetenschappelijke vereeniging van tandheelkundigen in Nederland.

Echter mag ik wel hieraan toevoegen, dat noch het zeer respectabele aantal vergaderingen, noch het aantal leden, — an und für sich, — een bewijs hoeft te zijn voor het recht van bestaan van een vereeniging! Niet in de kwantiteit, doch veel meer in de kwaliteit, zoowel wat het gesprokene op de vergaderingen aangaat, als van de werkzaamheden harer leden, moeten wij het criterium zoeken waarnaar de

belangrijkheid eener wetenschappelijke vereeniging beoordeeld moet worden, — en — veel meer moeten wij dus vandaag de vraag stellen: Heeft de V. v. N. T. ten volle beantwoord aan de verwachtingen, welke haar oprichter destijds — 20 jaar geleden — van de nieuwe vereeniging koesterde?

Al zijn er onder de aanwezigen hier vandaag verschillende leden, welke als medeoprichters, of als gewone leden van af het eerste begin de „ups and downs” van onze vereeniging gevolgd hebben, en daardoor beter in staat zijn deze vraag te beantwoorden, dan ik het ben, geloof ik toch, met een gerust geweten, een volmondig „ja, absoluut” op deze vraag te mogen en kunnen geven.

En dit durf ik te doen, nadat ik juist dezer dagen, — om een juist beeld te verkrijgen van wat er in deze afgelopen 20 jaren in onze vereeniging is besproken en gedaan, — de verschillende jaarverslagen heb nagelezen.

Over het algemeen wordt het luisteren naar een verslag over de werkzaamheden van het afgelopen jaar, niet beschouwd als buitengewoon belangrijk. Wanneer men echter, zooals ik het dus deed, een heele reeks achter elkaar leest, kan ik U verzekeren, dat het tegendeel het geval is.

Deze twintig jaren komen zoowat overeen met mijn persoonlijk actief contact met de tandheelkunde, — voor dien tijd was het alleen maar passief, en daarvan zijn mijne herinneringen meer pijnlijk! — en in deze verslagen heb ik dus eenigermate een beeld gevonden van alles, wat er zich afgespeeld heeft in mijn eigen tandheekkundig leven.

Op allerlei gebied, wanneer het eenigszins in verband gebracht kon worden met de tandheelkunde, heeft onze vereeniging haar sporen verdiend, daarvan getuigen ten volste deze verslagen. In de eerste 10 jaren waren de werkzaamheden verdeeld tusschen sociale en wetenschappelijke, waarna de oprichting van de N. M. t. B. d. T. volgde.

Hierdoor konden voor de toekomst alle krachten in de V. v. N. T. geconcentreerd worden op de wetenschappelijke en praktische werkzaamheden, — en volgens de jaarverslagen zijn deze inderdaad zeer belangrijk geweest. Men kan, geloof ik, geen enkel onderwerp noemen, dat eenigszins behoort tot de tandheekkundige wetenschap of praktijk, of het is terdege in onze vereeniging besproken en bediscuteerd, en in deze veelzijdigheid ligt de groote beteekenis der V. v. N. T. in de verleden 20 jaren.

Het lijkt mij daarom gepast hier vandaag, een woord van hulde

te brengen aan diegenen, welke destijds het initiatief namen tot het oprichten van onze vereeniging, want door dezen daad hebben zij, een belangrijk gedeelte van de praktiseerende tandheekkundigen in Nederland, voor altijd aan zich verplicht, en onze dankbaarheid verworven.

In een niet mindere mate, wensch ik echter ook hulde te brengen aan hen, die door hun persoonlijken inzet en werk, door hun ijzeren wil en hun enthousiasme voor onze wetenschap, onze vereeniging over alle eerste moeilijkheden heen geholpen hebben, en gedurende de jaren mede gewerkt hebben, zoodat wij altijd het vaandel hoog hebben kunnen houden van onze vereeniging, waardoor wij dus vandaag met een zekeren trots terug kunnen zien op hetgeen de V. v. N. T. in de afgelopen 20 jaren tot stand heeft gebracht.

Al wensch ik niet de bijzondere en individueele verdiensten van de meest vooraanstaande leden en medewerkers hier te memoreeren, kan ik toch niet nalaten op dezen feestdag een enkel woord van hulde en van dank te brengen aan mijn hooggeacht medebestuurslid, den steunpilaar onzer Vereeniging, Collega Klinkhamer.

Immers wat hij gedaan heeft, voor onze vereeniging, boven alle anderen, geeft mij het recht, heden afzonderlijk het woord tot hem te richten. De hoogste onderscheiding welke onze Vereeniging U kan geven, heeft men U al jaren geleden verleend, door U te benoemen tot Eerelid. Dat U deze benoeming destijds alleen op bepaalde voorwaarden wenschte aan te nemen, waardoor het U ook in de toekomst mogelijk werd Uw krachten en tijd te geven aan deze Vereeniging, is wel het allerbeste bewijs, dat U toen deze onderscheiding volkomen verdiende.

Want, voor hoe velen beteekent een Eerelidmaatschap niet een rusten op lauweren! Voor U is het juist het tegenovergestelde geweest, en in plaats van rusten is deze benoeming veelmeer een prikkel geworden tot nog harder werken voor de belangen van onze Vereeniging, en daarvoor, waarde Collega Klinkhamer, stel ik er prijs op vandaag op dezen onzen feestdag, U te zeggen, dat U de hoogachting en dankbaarheid van alle leden der V. v. N. T. heeft verworven.

20 jaar zijn dus verstreken en wederom staan wij bij een mijlpaal. Met een zekeren trots kunnen wij terug zien op het verleden, — en vol verwachtingen en zonder vrees kunnen wij de toekomst tegemoet zien. Immers de kinderjaren zijn achter de rug, de sturm und drang periode is gelukkig voorbij, de baan die wij zullen volgen is afgebakend, en vrijelijk kan de Vereeniging zich ontwikkelen.

Weliswaar zijn er in de laatste paar jaren enkele donkere wolken

te bespeuren aan den tandheekkundigen hemel, welke echter niet de wetenschappelijke zijde, maar meer de maatschappelijke positie van de tandheekkundigen in de toekomst bedreigen. Het beste wapen tegen deze bedreigingen ligt echter in de wetenschappelijk-practische kennis van de wettelijke beoefenaren der tandheekkunde, en deze dreigende wolken moeten voor onze vereeniging, wier doel is het bevorderen der tandheekkundige wetenschap, alleen maar een prikkel te meer zijn om ook in de toekomst al onze krachten in te spannen ons doel te bereiken.

Voor iemand, als onze hooggeachte nestor Dr. Dentz, die de Tandheekkunde heeft zien gedijen en zelf gedurende meer dan 60 jaren, daartoe medegewerkt heeft, moet het wel een groote voldoening zijn, het tegenwoordige peil van onze wetenschap en beroep gade te slaan.

In het jaar 1903 verscheen een brochure, getiteld: „Tandheekkunde als Wetenschap en Handwerk”, geschreven door R. Anema, — welk boekje blijkbaar, volgens onze „Kroniekschrijver” Salomons, een niet onbelangrijk medewerkende oorzaak is geweest tot het ontstaan, tot het oprichten, van onze vereeniging.

Al ben ik persoonlijk niet in staat de werkelijke beteekenis van dit boekje te beoordeelen — immers om dit te kunnen, moet men nauwkeurig op de hoogte zijn met de heele ontwikkeling van 't tandheekkundig onderwijs in Nederland in de 19de eeuw, moet men het zelf gedeeltelijk medegemaakt hebben, — heb ik het echter met heel veel belangstelling gelezen, hetgeen, dat mag ik hier wel even toevoegen, niet zoo heel gemakkelijk is, aangezien de beschouwingen en gedachten van den schrijver vaak wat vreemd lijken en niet altijd even duidelijk zijn. Hoe het ook zij, Collega Anema, die schijnbaar heel sterk vervuld was van de toenmalige „amerikaansche” opvatting, was in 't geheel niet te spreken over het tandheekkundig onderwijs zooals het toen hier te lande was: „Een tandmeester moet ook een werkman zijn, een artist, niet alleen tot kiezen trekken en plombeeren bekwaam, maar in staat het geheele vak te beheerschen zonder van anderen afhankelijk te zijn” — en zooals het onderwijs toen te Utrecht was, spreekt de schrijver als zijn overtuiging uit: „dat een tandheekkundige school daar, steeds onder den invloed zal staan van onverzettelijke-wetenschappelijke begrippen, en dit beteekent voor het tandheekkundig handwerk, dat toch reeds zoo bedreigd is, de dood of een aristocratisch-bleek bestaan.”

„Tandheekkunde, in de praktijk, is een wetenschappelijk handwerk. Toch heeft er bij het dagelijksch werk, wetenschap veel minder in te

brengen dan b.v. bij chirurgie, en treedt er het handwerk als een kunsthandwerk, sterk op den voorgrond."

„Tandheelkunde als wetenschap bezit drie wortels, en wel een van algemeene wetenschap, d.w.z. de natuurwetenschappelijke wortel (voornamelijk Biologie, natuur- en scheikunde) en twee van bijzondere wetenschap, en wel den „medischen wortel met zijn „bij-tand"-wortels" (speciale ontleedkunde, weefselleer, ziektekunde, heekunde en geneeskunde) en den „tandheekundigen wortel", d.w.z. de zuiver tot het „handwerk" behoorende vakken van a. operatieve tandheelkunde (plombeeren), b. prothetische tandheelkunde (kunststanden zetten en gebitten maken), en c. orthodontische tandheelkunde (tandenregelen of rechtzetten)."

„Voor den a.s. praktijkman zijn natuurlijk de tandheekundige vakken van groot overwegend belang. Al de andere zijn slechts voorbereidende vakken. Zoolang het tandheekundig onderwijs nog is vastgeklonken aan een Universiteit en die Universiteit nog beheerscht wordt door een abstractie-lievende averechts-idealistischen geest, zoolang kan men om redenen van taktiek, gerust aanraden om bij de opleiding al die voorbereidende vakken te verwaarloozen."

„Nu staat het beroep van tandarts, in zijn handwerk, minstens gelijk met dat van goudsmid, instrumentmaker of electrotechnicus, voor welke vakken een lange leertijd, waardoor veel handigheid, geoefendheid en doorzicht, een noodzakelijkheid is.

Gezien de omstandigheden waaronder de tandmeester zijn „handwerk" moet uitoefenen, moet er in zijn opleiding meer tijd gegeven worden aan „handenarbeid", dan een ambachtschool besteedt aan de opleiding van instrument-maker of electro-technicus. Immers de praktijk gedooft niet dat de tandmeester, als „gezel", nog minder als „halfwas", op de lijdende menschheid wordt afgezonden, terwijl toch het diploma en de titel van tandmeester hem het recht geeft tot zelfstandig optreden.' "

„Het dagelijksche werk in de praktijk, het werk, dat den tandmeester als „kunst-ambachtsman" wacht, vereischt groote vaardigheid, — en de verantwoordelijkheid welke hij, bij zijne kunstbewerkingen op zich neemt, drukt hem," — schrijft ten slotte collega Anema, — „want hij is er van overtuigd, dat in Nederland, onder den invloed der „wetenschappelijke" overheersching bij het onderwijs, — ook op zijn gebied — aan het tandheekundig handwerk event. slechts het treurig overschot van een „studie"-tijd gelaten zal worden om den stramvingerigen „student" datgene van het handwerk te leeren,

waarvoor de onbedorven ambachtschool-„leerling”, niet het overschot, — maar volle drievijfde deel van het wekelijksche urenal krijgt van een drie- tot vierjarigen „leer”tijd; — Let wel: 1. zonder hoogen druk van uiversitaire geleerdheid, 2. zonder dat de „leerling” een heerachtige geringschatting voor het „vuile” werk heeft te overwinnen, en 3. zonder dat hij behoeft mee te doen aan een tijdroovende naping van den „studentikosen” student.”

Eenmaal ermee begonnen kon ik de verleiding niet weerstaan, om een dergelijk lange reeks van citaten uit dit boekje van Collega Anema hier weer te geven, — en wel omdat ze m.i. een heel duidelijk inzicht geven in de toen overheerschende „practische” ik mag wel zeggen „Amerikaansche” gedachten, omtrent moderne tandheelkunde — van 20 jaren geleden — waarvan trouwens de beteekenis niet onderschat mag worden.

Immers het is niet de boeken-geleerdheid die de tandheelkunde een dergelijke vlucht heeft gegeven, doch veelmeer de practische, de daadwerkelijke resultaten, welke ons gebracht hebben, daar, waar wij op 't oogenblik zijn.

De heele ontwikkeling der tandheelkunde in den loop der tijden is wel karakteristiek, voor de ontwikkeling van een wetenschappelijk beroep, en in verband met den betrekkelijk korten tijd, waarin deze geheele evolutie is geschied zeer overzichtelijk.

Immers ouden van dagen kunnen ons nog verhalen doen over den rondreizenden kiezentrekker, welke zij in hun kinderjaren met angst en beven hebben zien optreden op jaarmarkten en kermissen, en wiens „faits et gestes” geheel overeenkomen met die typen welke Jan Steen, van Ostade, van Goyen en anderen, eeuwen geleden ver-eeuwigd hebben.

Na de kiezentrekkers kwam in 't midden van de vorige eeuw de „tandmeester”, wiens practische vaardigheid hem in staat stelde op andere wijze zijne medemenschen van hun kiespijn af te helpen. Zijn bloeitijd is wel geweest omstreeks 1900, en het boekje, zooeven door mij geciteerd, geeft wel een duidelijk beeld, van zijn gedachtengang, — en niet genoeg kunnen wij de practische vaardigheid bewonderen, waarmee zij toen de meest moeilijke technische kunstbewerkingen verrichtten, waarvan wij nog dagelijks in onze praktijken de beste en meest sprekende bewijzen zien.

Ik zou wel willen zien, hoe velen van de jonge tandartsen van vandaag er b.v. in staat zijn een cohesieve goudvulling in een disto-occlusale caviteit van een tweede molaar in den bovenkaak te maken,

met een perfecte randsluiting en contactpunt, die 30 jaren, zelfs nog langer, zonder mankementen, zijn dienst kan verrichten!

Wetende de moeilijkheid dergelijke en andere kunstbewerkingen te doen, komt het mij in 't geheel niet vreemd voor, dat er, wat het tandheelkundig onderwijs betreft, op aangedrongen werd, de praktische zijde van de opleiding niet te verwaarlozen, desnoods met achteruitstelling van „voorbereidende wetenschappelijkheid”. De praktisch-technische hulpmiddelen en behandelingsmethoden hebben zich echter ook sedert toen ontwikkeld, en in velerlei opzichten is het uitoefenen der tandheelkunde wat de „handen-arbeid” betreft, eenvoudiger geworden. Vergelijk b.v. het maken van een cohesieve goud-vulling met een goud-inlay, een porcellain-inlay met een Synthetic vulling enz...! Hiermede is echter niet gezegd, dat het tandheelkundig beroep gemakkelijker is geworden, in tegendeel!

Het tijdperk van den „tandarts” is aangebroken. Wetenschappelijke onderzoekingen bewezen meer of minder het verband tusschen tandziekten en ziekten van het geheele organisme.

De tijd is in ieder geval voorbij dat wij de tanden en hun naaste omgeving kunnen beschouwen als een afgesloten geheel, waarop wij ons kunnen blind staren!

Om echter dit verband te kunnen begrijpen, om de beteekenis ervan te kunnen beoordeelen, is een bredere wetenschappelijke, meer algemeen medische basis, een noodzakelijkheid. De technische zijde, het „handwerk” is daardoor niet op den achtergrond geraakt, al is het eenigszins gewijzigd. Naast „american dentistry” hebben wij echter ook nu „europeesche” tandheelkunde gekregen.

Wij beseffen echter, dat willen wij ons beroep als tandarts uitoefenen, zooals wij dit, gezien den tegenwoordigen stand van onze wetenschap behooren te doen, een uitgebreide theoretische kennis de basis moet zijn, waardoor wij in staat gebracht worden, de juiste diagnose te stellen en de juiste behandeling te bepalen en doelmatig te doen worden. Van den tandarts van vandaag wordt verwacht, dat hij als „speciaal-arts” die een specialistische opleiding heeft genoten, in staat is wetenschappelijk te denken en wetenschappelijk te handelen; en door dit te kunnen, zullen vele desillusies en mislukkingen in de dagelijksche practijk vermeden worden.

Neem b.v. den jongsten tak van de tandheelkunde, de tandheelkundige orthopaedie. Hoe zal men daar een juiste diagnose en behandeling kunnen bepalen zonder een behoorlijk inzicht b.v. van Antropologie, van de Erfelijkheidsleer en Metallurgie, om maar enkele der basale wetenschappen hiervoor benodigd te noemen!

Waar ik in deze rede zoo veel gezegd heb omtrent de „amerikaansche” opvatting van de tandheelkundige opleiding van 20 jaren

geleden, lijkt het mij wel op zijn plaats ook een paar passages uit de z.g. „S.S. Write Letter” van April j.l. hier weer te geven, waarin men de „amerikaansche” opvatting van tegenwoordig zal vinden.

Vooraf dien ik echter mede te deelen dat deze brief geschreven is, nadat men in Amerika kennis heeft genomen van de schitterende, m.i. ideale reorganisatie van het tandheelkundig onderwijs in Italie, waarmede Mussolini c.s. de geheele tandheelkundige wereld een heel bijzondere nieuwjaars-verrassing heeft gebracht.

„The tendency toward higher and broader standards of dental teaching is evidenced in the length of the course and the comprehensive nature of the studies required.

The course in Italy covers six years, four of which are taken in common with the students of the medical school, the last two being devoted to purely dental subjects. This plan insures a thorough grondwork in general medicine and prepares the student for an intelligent understanding of the relationship of dental pathology to general systemic conditions, and, vice versa, the influence of systemic conditions on the tissues of the oral cavity.

Although dentistry has long since passed beyond the stage of the artisan or craftsman and has enjoyed for fifty years or more a dignified position as a scientific profession, its development and the public's appreciation of its importance in the maintenance of health have been most marked in the last ten or fifteen years.

Today as never before the professions of medicine and dentistry are working together with an intelligent recognition of the interdependence of one on the other in overcoming disease. In most civilized countries the old barriers between the two professions are being rapidly swept away and harmony and cooperation are becoming more and more in evidence.

Six years seems like a long time to these older practitioners who prepared for their life work in just half that number of years. They do not realize that the last ten or fifteen years has been a period of constant study for them in order that they may keep abreast of the times. All that they have learned since they left college must now be taught to the new matriculate in order that he may take his place in the profession thoroughly trained and ready to cope with the problems of the dental science of today.”

Zooals men ziet uit bovenstaande uittreksels hebben deze 20 jaren ook in Amerika een heele wijziging teweeg gebracht.

Al zal onze toekomstige, en meest belangrijke taak zijn, het voor-

komen van tandziekten door het verrichten van prophylactische behandelingen en voorlichting, — zullen tandziekten toch altijd blijven bestaan, en de tijd is in werkelijkheid niet ver dat men redelijkerwijze mag verwachten, dat iedere tandarts, die op de hoogte met zijn vak is, naast een degelijke kennis van de basale wetenschappen, zooals biologie, natuur- en scheikunde en algemeen-medische wetenschappen, — voldoende speciale kennis heeft verworven en in staat is, — en ook daarvoor ingericht is, — om maar enkele voorbeelden te noemen, behoorlijke röntgenologische, bacteriologische, histologische en scheikundige onderzoekingen te doen, alvorens hij zijn „handwerk” bij de behandeling zijner patiënten begint.

Juist in de veelzijdigheid van de moderne tandheelkunde, al wordt het daardoor niet gemakkelijker, om tandarts te zijn, ligt m.i. haar groote charme.

Weliswaar blijft er hierdoor voor den praktiseerenden tandarts niet veel vrije tijd over om romannetjes te lezen, wil hij op de hoogte van zijn vak blijven, — doch in het bewustzijn, dat hij door zijn algemeene kennis en vaardigheid in staat wordt gebracht het beste te doen voor hen, die zijn hulp inroepen, ligt zijn bevrediging, ligt zijn levensgeluk.

Van den toekomstigen tandarts wordt verwacht, niet alleen dat hij in staat is zijn verschillende kunstbewerkingen met vaardigen hand te doen, doch ook dat hij ten volle weet wat hij doet en waarom! Empiri, waarvan wij nog veel te veel hebben in de tandheelkunde, moet verdwijnen voor exact weten!

Mijne Dames en Heeren. De Vereeniging van Nederlandsche Tandartsen, is opgericht in de dagen toen de ontwikkeling van de tandheelkunde, als een wetenschappelijk beroep, vaster vormen begon te krijgen, en haar doel is mede te merken tot de ontwikkeling van deze wetenschap, — en in waarheid heeft zij in de achter ons gelegen jaren dit ten volle gedaan. Met den wensch, dat het onze vereeniging ook in den toekomst gegeven mag zijn op den reeds ingeslagen weg voort te gaan, en belangrijk mede te werken tot den bloei en ontwikkeling van de tandheelkundige wetenschap in Nederland, verklaar ik hierbij deze onze 51ste vergadering voor geopend!

Amsterdam, 2 Mei '24.

Rede van den Voorzitter der feestcommissie, de Heer Ch. F. L. Nord.

Dames en Heeren feestgenooten,

Vijf jaren zijn er alweer verlopen, sinds ik het voorrecht had, als voorzitter van deze Vereeniging, U te mogen toespreken in het Palace Hotel te Scheveningen, bij de viering van ons derde lustrum.

Thans herdenken wij het twintigjarig bestaan en wederom is aan mij de eer te beurt gevallen — thans als voorzitter van de feestcommissie — U namens Bestuur en feestcommissie te mogen welkom heeten in onze hoofdstad, waarheen wij allen gekomen zijn om dit feest met opgewektheid te herdenken.

U vindt dit welkom in het programma vermeld als „feestrede”, U gelieve dit deftige woord echter „cum grano salis” op te vatten, daar ik dezen avond niet zooveel beslag op Uw aandacht heb willen leggen, om hier van een rede te kunnen spreken.

Het zij mij echter vergund, om naast een hartelijk woord van begroeting aan onze eereleden, de heeren Dentz en Klinkhamer, onze gasten, de Heer Holthaus, voorzitter van de Ned. Mij. tot bev. der Tandheelkunde; de Heer Louis Frank, vertegenwoordiger van het Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap; de Heer Margadant, van het Tijdschrift voor Tandheelkunde; de Heer Leopold Frank, van de Vereeniging tot bestrijding van het Tandbederf; de Heer Moulijn, van de T. S. V. „John Tomes”; onze introducés, en niet minder aan U, dames en heeren, leden van de Ver. van Ned. Tandartsen, ook even te mogen stilstaan bij enkele feiten uit het leven van onze twintigjarige jubilarisse.

Geboren door den drang naar een organisatie van die tandartsen, die in Nederland hunne opleiding hadden genoten, waren de eerste 5 jaren een periode van hard werken, waarbij het ledental klom van 18 tot 61.

Bij de herdenking van het tienjarig bestaan in 1914, vlak voor het uitbreken van den wereldoorlog, was de Vereeniging stevig grondvest met 117 leden en vormde zij een belangrijke macht in het tandheelkundig Vereenigingsleven van die dagen, zóózeer zelfs, dat zij afstand deed van hare bemoeienis met sociaal-tandheelkundige belangen, om die over te dragen aan de nieuw opgerichte Ned. Mij. tot bev. der Tandheelkunde, en zich te bepalen tot de wetenschappelijke werkzaamheden.

Het derde tijdvak valt in de oorlogsjaren, waarbij de druk der tijden zich op verschillende wijzen deed gelden, hetgeen echter niet wegnam, dat de voorspoed bleef, het ledental groeide tot 175 en

ondanks het feit dat ook de Maatschappij en het Genootschap welvarend waren, was er veel en jeugdig leven!

Het tijdperk der laatste 5 jaren kan bekeken worden als het naorlogsche; het aantal leden steeg tot 190 en de veranderde omstandigheden brachten mee, dat wij op onze vergaderingen weer buitenlanders zagen verschijnen, die ons kwamen vertellen wat men daar voor belangrijks had gewrocht, en ook enkelen onzer vonden gelegenheid tot het houden van voordrachten over de grenzen van ons vaderland.

In mijn rede van 5 jaar geleden was er door mij o.m. op gewezen, dat „tot onze taak in de naastbije toekomst zal behooren, onze krachten in te spannen tot het herstel der internationale banden, waartoe ons land in de eerste plaats mede is aangewezen”. Met vreugde kunnen wij thans constateeren dat deze taak zelfs naar de letter is ten uitvoer gebracht.

De commissie voor internationale aangelegenheden, bestaande uit een afgevaardigde van elk der drie landelijke Vereenigingen, heeft in 1920 te Parijs, waar zij mede sprak namens de Scandinavische Staten, tegenover den aandrang van een geallieerd- neutrale Combinatie, met nadruk haar stem laten hooren voor een volkomen herstel van de internationale betrekkingen, zooals die vóór dien in de F. D. I. waren georganiseerd.

Schoorvoetend heeft men daar aan dien aandrang gehoor gegeven. Een jaar later dreigde de in Parijs vastgestelde bijeenkomst door diezelfde stemming „ad calendas Graecas” te worden uitgesteld en was het alleen aan een krachtig Hollandsch-Amerikaansch initiatief te danken, dat het gelukte in September 1921 in den Haag een officieuse bijeenkomst van leden der F. D. I. bijeen te roepen.

Enmaal bijeen, kwam het overige vanzelf, en werd op die gedenkwaardige vergadering besloten, het werk der F. D. I. voort te zetten, zooals het in Augustus 1914 op het verstoorte Congres te Londen was blijven liggen.

Onze Vereeniging heeft toen — met hare Zusterorganisaties — de gelegenheid gevonden, de aanwezige buitenlanders te gast te hebben, en vastgesteld kan worden, dat de goede klank, die de Hollandsche naam in deze „internationale” steeds gehad heeft, door een en ander onverzwakt in stand is gebleven, wat o.a. tot uitdrukking kwam, door de benoeming van twee onzer in het Dag. Bestuur der Federatie, terwijl verscheidene anderen de eer te beurt viel in verschillende Commissies te worden benoemd.

In de daarop gevolgde vergaderingen te Madrid in 1922 en Parijs in 1923, werd het oude werk weer met liefde opgevat, terwijl wij hopen in Augustus a.s. in Luxemburg ook Duitschland en Oostenrijk

weer te ontmoeten, die totnuoe door valuta-misère niet in staat waren geweest de bijeenkomsten bij te wonen.

Deze — zoo belangrijke — taak, die ons na den oorlog wachtte is dus wel op de meest gelukkigige wijze vervuld, en waar wij van een intensieve internationale samenwerking, vruchtdragend werk mogen verwachten voor een nabije toekomst, mag het gunstige resultaat (dat in vele andere academische beroepen helaas nog ver te zoeken is) op dezen avond dankbaar worden gememoreerd!

Een ander verschijnsel, straks reeds even vermeld, is het feit, dat ons ledental nog steeds groeiende is en thans de tweehonderd zeer dicht begint te naderen.

Ofschoon dit feit op zichzelf dus bewijst, dat onze krachtige Vereeniging, in den loop der jaren zich niet alleen wist te handhaven, maar ook nog in groei toenam, mag toch niet worden voorbij gezien, dat deze toename nièt was, overeenkomstig die van voorgaande perioden en evenmin evenredig aan den sterken aanwas van tandartsen gedurende dat tijdsverloop.

Hoewel dit op zichzelf geen reden geeft tot ongerustheid — het ledental is waarlijk groot genoeg — wijst het echter op een bedenkelijk verzwakte animo van de jongeren, om zich aan te sluiten, welk verschijnsel, met het oog op de toekomst eenige bezorgdheid moet verwekken — niet zoozeer voor onze Vereeniging als zoodanig, dan wel voor ons beroep in het algemeen.

Immers, de fout kan niet aan onze zijde liggen, waar de toetreding gemakkelijk genoeg is en de houding tegenover de jongere leden steeds van vriendschappelijken aard was. Bovendien, was er werkelijk een reden tot ontstemming, dan zou die uitdrukking hebben gevonden in het oprichten van een nieuwe Vereeniging, zoo goed als dit twintig jaar geleden het geval is geweest.

Wij moeten dus wel vaststellen, dat hier een gebrek aan belangstelling de oorzaak is, en, waar wij allen er van overtuigd zijn, dat een geregeld contact tusschen tandartsen onderling en het bijwonen van demonstraties en voordrachten een onafwijsbare voorwaarde is, voor een behoorlijk onderhouden van de vorderingen van ons nog steeds zoo sterk practisch en wetenschappelijk voortschrijdend beroep, daar meenen wij dat het déze kwestie is, die in het centrum zal moeten staan van de belangstelling van het komende vijftal jaren!

Onze Vereeniging werd opgericht in het teeken van Onderwijskwesties, in het besef van het goed recht der in Nederland opgeleide tandartsen; de eerste jaren van haar geschiedenis waren nauw verbonden met een herziening van dat Onderwijs, en thans — 20 jaren later — is dit vraagstuk, al is het dan op andere wijze, opnieuw aan de orde, en de vraag is, of het niet gewenscht zal zijn, dat onze

Organisatie — hoezeer zij overigens ook de sociaal-tandheelkundige problemen geheel overlaat aan de Maatschappij — op dit punt een uitzondering maakt.

Dit probleem toch, beheerscht zóódanig het wel en wee van de tandheelkundige toekomst van Nederland, en dús ook van onze Vereeniging — getuige haar historie — dat hier wellicht plaats zal zijn voor een gezamenlijk optreden der drie groote tandheelkundige organisaties.

Hopen wij, dat bij de viering van ons kwart-eeuwfeest, vanaf deze plaats getuigd zal kunnen worden, dat ook dáárvoor de oplossing gevonden zal zijn!

Wanneer ik nu nog even Uwe aandacht vraag voor enkele historische feiten uit de afgelopen periode, dan mag allereerst gewaagd worden van de gelukkige volvoering van het besluit, genomen tijdens ons vorige lustrum, om de beeltenis van Dr. Dentz door Willy Sluiter te laten vervaardigen en aan te bieden aan het Tandheelkundig Instituut te Utrecht, waar wij het reeds tijdens zoovele vergaderingen van uit de Collegezaal op ons neer hebben zien blikken.

Gelukkiger nog zijn wij, dat het origineel zich niet alleen nog steeds in een goede gezondheid mag verheugen, maar ook, dat hij nog altijd de lust en de opgewektheid bezit, om een trouw bezoeker te zijn van onze bijeenkomsten, vele jongeren tot voorbeeld en — last not least — deelende in het leed en de vreugde van zijn oud-leerlingen.

Dat dit nog lang zoo moge blijven!

Het Bestuur onderging de laatste vijf jaren aanmerkelijke veranderingen. 9 April 1921 trad de spreker van dezen avond af als voorzitter en werd ons eereid, de heer Klinkhamer, bereid gevonden, opnieuw den hamer te aanvaarden.

Ook de penningmeester, de heer Griffijn, was dien dag reglementair tot aftreden genoopt, en werd opgevolgd door de eveneens teruggeroepen heer Frenkel, die met de oude animo sindsdien over onze finantiën waakt.

Op de Vergadering van November 1921 was er een vacature in het secretariaat, doordat Mej. Dullemond, die als eerste vrouw in het Bestuur had zitting genomen, haar zetel had moeten verlaten door tijdelijk vertrek naar Amerika.

Haar plaats werd waargenomen door den heer Buisman, tot in Mei 1922 de heer Oostingh als zoodanig werd benoemd.

Op de Jaarvergadering van Mei 1923, trad de heer Klinkhamer als voorzitter af en werd in zijn plaats gekozen de heer Lind.

Ook de heer W. Wirtjes moest toen zijn zetel verlaten als commissaris, waarop — na algemeenen aandrang — de afgetreden voorzitter plaats nam, zoodat thans de heeren Lind, Oostingh, Frenkel, Klink-

hamer en Buisman, de leiding van onze Vereeniging in handen hebben.

Het zou thans de plaats zijn om U een en ander te vertellen van de vele verdiensten van al deze afgetreden en niet-afgetreden officials ten opzichte van onze twintigjarige, maar — dames en heeren — de lijst is in den loop der jaren lang geworden en ik zou, om volledig te zijn, daartoe meer tijd noodig hebben dan in het kader van de feestviering van hedenavond past.

Bij het 10-jarig bestaan heeft de toenmalige secretaris — de heer Salomons — een gedenkboek samengesteld van de wederwaardigheden onzer Vereeniging, de heer van der Linden heeft — als voorzitter — in zijn rede de verdiensten der hervorragende leden gememoreerd en 5 jaar geleden heb ik getracht daarvan een aanvulling te geven.

Het zal m.i. bij het 25-jarig jubileum, de taak zijn van den dan op te treden feestredenaar, om in een nieuwe samenvatting te schetsen, het leven en streven van de jubilaresse, dat dan vermoedelijk nog beter bekeken kan worden en dat naar wij vertrouwen dan belangrijke bladzijden aan haar geschiedenis zal hebben toegevoegd, een geschiedenis die zoo nauw verband houdt met die van de tandheelkunde in ons vaderland!

Vergun mij, dat ik volsta met hetgeen ik voor dezen avond gemeend heb te moeten zeggen over verleden, heden en toekomst en dat ik U namens Bestuur en Feestcommissie toewensch, dat gij deze feestvergadering in gepaste vreugde zult herdenken, waarvoor wij hopen U de gelegenheid te zullen geven.

En laat mij dan eindigen met de gebruikelijke heilwensch aan onze jubileerende Vereeniging. Dat zij leve, groeie en bloeie!